

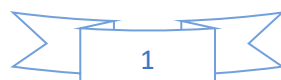
Christian Nissen Spangshus

Aline tipoldeforældre

og deres søskende, nærmeste aner og efterslægt

Kapitel 8

Holstebro 2020



Min mors familie er i høj grad knyttet til Sønderjylland, mens min fars nærmeste forfædre udelukkende er knyttet til Vendsyssel. Jeg er således en blanding af en vendelbo og en sønderjyde. Vendsyssel tegner sig for den skandinaviske del af min DNA-profil, mens Slesvig og Ditmarsken bidrager til den største del af profilen, nemlig den nordvesteuropæisk/britiske del.

Mødrene side. - 4.generation. Familie 30/31

Christen Hansen Skou og Mette Nielsdatter

og deres forældre, søskende, børn og børnebørn

samt lidt om Anst Herreds og egnens historie

Christen Hansen Skou blev født den 14.april 1793 i landsbyen Asbo, Bække sogn, der ligger i Anst herred, Ribe amt, dvs. nordvest for Kolding by.

Christens forældre var

Hans Christensen Skou (1752 – 28.2.1822) og **Kirsten Nielsdatter** (1755 – 27.1.1818)

Christen gifter sig d. 24.oktober 1818 i Bække kirke med Mette Nielsdatter.

Ved datteren Ane Kjerstines fødsel i 1819 er han bosat i Asbo.

Ved folketællingen 1834 er han gårdejer i Asbo, Bække sogn, og han er 42 år.

Ved folketællingen for Bække den 1.februar i 1840 er stadig gårdmand i Asbo, men det opgives at han er 48 år og født i 1792. Mette Nielsdatter er da også 48 år, født i 1792. Der opregnes flg. børn med flg., ikke alle korrekte, data:

Ane Kirstine Skou, 20, 1820, ugift. - Hans Christensen Skou, 17, 1823. -
Niels Christensen Skou, 15, 1825. - Jeppe Christensen Skou, 14, 1826. -
Karen Christensdatter Skou, 7, 1833.

I henhold til afgangslisten i kirkebogen flyttede Christen Hansen Skou i 1859 fra Bække sogn, han er da enkemand og aftægtsmand og 66 år gammel. Han flyttede til Lejrskov (østlig nabokommune til Gesten) i Anst herred.

Ved sin død d. 8.april 1874 var han aftægtsmand i Vester Gjesten. Han blev begravet på Gesten kirkegård. Alder opgives som 80. Det kan passe med fødselsdato 14.april 1793, ved sin død var han da 80 år, eller 81 år minus 6 dage.

Mette Nielsdatter blev født i Asbo, Bække sogn, d. 20.maj 1793. Efter at hun i 1818 havde indgået ægteskab med Christen Hansen Skou, blev hun ved folketællingen i 1834 i Bække betegnet som husmor, 42 år og bosat i landsbyen Asbo.

Mettes forældre var:

Niels Jensen (1762–4.2.1843) og **Karen Nielsdatter** (5.10.1766-26.3.1831). Begge forældre var fra Bække.

Hun døde, stadig bosat sammen med sin ægtefælle, i Asbo d. 2.januar 1853.



Bække kirke

Ægteparrets børn var:

Ane Kjerstine Christensdatter (19.8.1819 – 22.4.1887) (min oldemor). Hun blev døbt i Bække kirke 22.8.1819 og konfirmeret samme sted d. 6.4.1834. Ane blev d. 12.5.1846 viet til **Hans Madsen** (24.2.1818-31.3.1882).

Deres første barn Jeppe blev født i Jordrup, de senere: Christen, Mette Kristiane, Mette Kirstine og Hans fødtes i Skærlund ved Brande.

Hans Christensen Skou (18.11.1822-20.7.1872) født i Asbo, Bække, og gift 1855 med Johanne Jørgensen i Gesten, hvor bruden kom fra. Hans døde i Gesten 1872, Johanne døde også i Gesten, men væsentlig senere, i 1903.

De fik 3 børn: Mette Hansen Skov, Jørgen Hansen Skov og Christen Hansen Skov.

Niels Christensen Skou (f.14.12.1824-21.1.1883) blev født på "Sejgaard" i Asbo, Bække sogn og blev konfirmeret i Bække kirke d. 7.4.1839. I 1851 var han gårdmand i Bække sogn og i dette år, d. 9.juli, flyttede han til Læborg sogn, et sydvestligt nabosogn til Bække.

Niels og hans bror Jeppe deltog i studedrift ned ad Studevejen (Hærvejen) til markeder i hertugdømmerne. I 1848 blev begge brødre indkaldt til krigstjeneste i forbindelse med udbruddet af Treårskrigen (1848-1850). De var bl.a. med ved kampene om Kolding. Niels overlevede, men Jeppe omkom.

Efter krigen giftede Niels sig d. 19.7.1851 med Inger Nielsdatter Wiegaard 1829-1865) og hermed overtog han den godt 200 tdr. land store "Vigaard", Ingers hjem, i Læborg sogn. Herefter drev han heste- og studehandel og blev ganske velhavende.

Den 3.juni 1865 døde hustruen Inger af komplikationer ved en barnefødsel (datteren Inger).

Den 21.januar 1883 døde Niels af en hjerneblødning.

Ved Niels Skous død var 7 ud af de oprindelige 9 medlemmer af husstanden afgået ved døden (mellem 1872 og 1883), flere af tuberkulose, der var en meget frygtet sygdom dengang.

Niels Skou og Ingers børn var:

Jeppe Nielsen Skou (1852-1877). Jeppe døde af tuberkulose.

Kirstine Nielsdatter Skou (1855-1874). Kirstine døde af tuberkulose.

Mette Nielsdatter Skou (1858-november 1933). Mette pådrog sig i 1865 en alvorlig sygdom (sandsynligvis meningitis) hvorved hendes venstre arm blev lam og venstre hånd blev misdannet. Da faderen døde i 1883, var der kun Mette og den 17-årige Inger tilbage og hjemmet blev opløst. Mette blev anset for både invalid og psykisk unormal og blev derfor overdraget til sognet, der ambragte hende på Læborg sogns fattiggård i Drostrup. Da fattiggården blev nedlagt, fik hun et værelse hos fremmede, og hun var især beskæftiget som bud for en bager. Dvs. at hun til fods bragte brød ud til kunder, også mange fjernboende. Deraf fik hun navnet Mette Kagekone. Mette døde i november 1933.

Hun fik 2 børn udenfor ægteskab: Niels, f.1887, og Inger (f.1902). Af disse var faderen til Niels ukendt, mens der er i Ingers tilfælde blev udpeget en barnefader: forstanderen for fattiggården. Efter sigende udvandrede Niels senere til USA.

Else Marie Nielsdatter Skou (1862-1882). Else Marie var i sit unge liv plaget af sygdom. En alvorlig lidelse medførte amputation af det ene ben, og i 1882 døde hun af tuberkulose.

Inger Nielsdatter Skou (1865-1935). Da hjemgården var blevet solgt efter faderens død, blev Inger optaget i huset hos sin faster **Anne Kirstine Christensdatter Skovs** (min oldemors) familie i Skærlund ved Brande.

Jeppe Christensen Skou (f. 5.9.1826- 20.4.1849). Jeppe blev konfirmeret i Bække kirke i april 1841.

Jeppes og broderen Niels' studedrifter ad Studevejen til Slesvig og Holsten blev afbrudt af Treårskrigen. Jeppe og Niels blev begge indkaldt. Under slaget om Kolding, hvor der blev kæmpet fra hus til hus, blev Jeppe dræbt.

Karen Christensdatter Skou (f. 9.10.1833 i Asbo). Hendes konfirmation fandt sted i Bække kirke d. 23.4.1848.

I 1855 bor hun på gården i Asbo som husholderske for sin bror Hans, der er gårdejer og endnu ugift på dette tidspunkt. Faderen er da på aftægt hos sønnen, mens moderen er død. Der er 5 tjenestefolk på gården. I 1870 bor hun ikke længere der.

Småstykker:

Lidt om Anst Herreds og egnens historie



The map is made by Svend-Erik Christiansen og bearbejdet af Nico-dk. - [da:Wikipedia-diskussion:Kilder/Arkiv1#vedr. Sognekort](#) is a permission (in danish) from the autor, send to me in 2004 (Nils Jepsen /Nico-dk), before the OTRS-system was made., [Andst Herred](#), [CC BY-SA 3.0](#)

Stenalder:

Ved landsbyen Vittrup mellem Lindknud og Bække har man på en mark fundet en langdysse fra Stenalderen. Omkring højen står randsten, der delvis er bevaret, og i højen har man fundet et gravkammer.

Bronzealder:

Lidt syd for Asbo, sydvest for Bække, og øst for vejen til Læborg, ligger en halv gravhøj, der hedder Mannehøj. Højen har oprindeligt

været ca. 24 m i diameter og knap 2 m høj. I den senere tid er halvdelen af højen blevet ødelagt, fordi vejen skulle udvides. Højen stammer fra Bronzealderen, og der fundet et bronzesværd og en guldring i højen. Desuden er der også i jorden spor efter en ard (plov) fra Yngre Stenalder. Højen har rummet en grav, omkranset af sten.

Vikingetid:

Både Bække og Læborg er relevante vedrørende familier i denne beretning, familier der levede og virkede her for 150-200 (?) år siden. Men også 1000 år før den tid var der aktivitet på denne egn. Mennesker levede, virkede og døde. Om disse mennesker fra såkaldt vikingetid vidner runestenene i Bække, Læborg og Vamdrup. Der var 2 sten i Bække, i Læborg 1 sten, men med indskrift på to sider. Desuden 2 sten i Vamdrup.

Bække-sten nr.1 blev fundet i kirkegårdsdiget om Bække kirke i 1810. Teksten på olddansk tolkes som: *"Tue, Ravns ætling, og Funden og Gnyble, de tre gjorde Thyres høj"*.

På Læborg-stenen, der blev fundet på en mark nord for Læborg kirke, men som muligvis tidligere har været rejst ved Hærvejen, lyder teksten: *"Tue, Ravns ætling, huggede disse runer efter Thyre, sin dronning"*. Ordet "trutnik" i den olddanske tekst kan dog udover "dronning" også tolkes som "frue". Så det kan sagtens dreje sig om en lokal mand med en vis social status, der har sat et minde over sin hustru. En forbindelse til kong Gorm og dronning Thyra i Jelling er tvivlsom. Thyra var et almindeligt navn i Vikingetiden. Tiden er mellem 900 og 1000.

Middelalder:

Ved Vamdrup er der fundet 2 runesten. På den ene ses den latinske indskrift: *"Guds lam" ("Agnus (d)æi"*. På den anden Vamdrup-sten læses: "Her ligger ?.....? Ebbesøn". Begge Vamdrup-tekster er fra middelalderen.

1200-tallet:

Anst herred kaldtes i Kong Valdemar den Andens Jordebog (fra midten af 1200-tallet) for Anzstathæreth. Dette herred var i den tidlige middelalder en del af Almindsyssel. Af jordebogen fremgår, at Bække by og sogn dengang tilhørte kongen; det vil blandt andet sige, at kongen havde besættelsesret og modtaget kirketiende. Kongen ejede også "de fire nærmeste kirker", hvilke formentlig var Veerst, Lejrskov, Gesten, Jordrup eller Vamdrup.



Bække-runesten 1

[Hjart](#), [Bækkestenen 1 b](#), [CC BY-SA 4.0](#)

1500-1700-tallet:

Fra 1573 kom hele herredet udelt under Koldinghus Len og fra 1660 Koldinghus Amt. I 1796 dannedes Ribe amt, der også kom til at omfatte Anst herred. Anst er det østligste herred i Ribe amt.

1800-tallet:

Den 1.Slesvigske krig fra 1848-1850 betød også krigstjeneste for mange unge mænd fra Anst herred. Som også omtalt ovenfor blev brødrene Niels Christensen Skou og Jeppe Christensen Skou indkaldt. De deltog blandt andet i slaget om Kolding. Niels var finskytte, altså præcisionsskytte i krigen. Den 20.april 1849 indtog preusserne Kolding, og der blev kæmpet fra hus til hus. Under krigshandlingerne denne dag blev Jeppe dræbt. Hans bror derimod overlevede krigen.

1900-tallet:

I 1970 kom de østligste sogne: Seest, Hjarup, Vamdrup, Jordrup, Lejrskov og Skanderup til Vejle amt. Kongeå's øvre løb er lige syd for Vamdrup (det sydligste sogn), dvs. at grænsen mellem Danmark og Tyskland var her mellem 1864 og 1920. Vamdrup jernbanestation var toldstation og grænsestation.

2000-tallet:

Fra 1.1.2007 indgik alle sognene i Anst herred i Region Syddanmark. Herredet eksisterer ikke mere.

I kommunal henseende er det tidligere herred delt, idet Vamdrup, Skanderup, Hjarup, Seest, Lejrskov og Jordrup nu ligger i Kolding kommune, mens Andst, Bække, Gesten og Veerst kom til Vejen kommune.

Kilder

Familie 30/31

DanishFamilySearch.dk

Rigsarkivet. Arkivalier online. (sa.dk)

Kirkebøger for sognene: Bække, Gesten, Læborg

Folketællinger for sognene: Bække, Gesten

Geodatastyrelsen: Historiske kort på nettet (<https://hkpn.gst.dk/>)

Kort over Bække Sogn i Anst Herred, Ribe Amt, formindsket, sammendraget og tegnet 1846 af W.J.Branner

Kort over Læborg Sogn i Malt Herred, Ribe Amt, formindsket, sammendraget og tegnet Aaret 1844 af W.J.Branner

Google Maps (maps.google.com)

MyHeritage.dk

Ancestry.com

Arkiv.dk

Wikimedia Commons (<https://commons.wikimedia.org>)

Trap, J.P.: Kongeriget Danmark. 3.udg.

Danmarks Runeindskrifter. Ved Lis Jacobsen og Erik Moltke. KBh., 1942

Skov, Hans: Mette Kagekone – en tragisk skæbne fra Læborg sogn. (Fra Ribe Amt. 1994. S.155-160)

Müller, Sophus: De jyske Enkeltgrave fra Stenalderen. Særtryk af Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie 1898. Kbh., 1899 (S.157-282)

Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie. 1874. 446 s.

Rosenberg, C.: Nordboernes Aandsliv fra Oldtiden til vore Dage. Bind 1. Kbh., 1878. 501 s.

Anenumre for direkte aner, der er nævnt i denne artikel:

32.33.34.35.36.37.38.39.40.41.42.43.44.45.46.47./ 48.49.50.51.52.53.54.55.56.57.58.59.60.61.62.63

16.17.18.19.20.21.22.23 / 24.25.26.27.28.29.30.31

8.9.10.11 / 12.13.14.15

4.5 / 6.7

2.3

1